

Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap
De heer dr. R.H Dijkgraaf
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Den Haag, 5 april 2024

Betreft: Kansrijk opleiden

Geachte heer Dijkgraaf,

In november 2022 heeft de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) u haar advies Kansrijk opleiden van de commissie Asscher aangeboden. Hieraan vooraf ging het volgende. Het bestuur heeft in het voorjaar 2022 de taskforce Macrodoelmatigheid ingesteld met als opdracht een nieuwe definitie en werkwijze macrodoelmatigheid te ontwikkelen. Geïdentificeerde macrodoelmatigheidsvraagstukken met consequenties voor het aantal studenten (per studierichting) leidden binnen de oude werkwijze vaak tot vruchteloze discussies in de sectorkamers om vervolgens op de bestuurlijke tafel te belanden.

De bestuurlijke besluitvorming in 2022 was complex. Het advies Kansrijk opleiden was namelijk veel omvangrijker dan de oude werkwijze en mede daardoor te ambitieus. Het onderwijs wilde per direct afscheid nemen van de oude werkwijze macrodoelmatigheid. Het bedrijfsleven wilde deze aanvankelijk achter de hand houden voor als de methode kansrijk opleiden niet succesvol zou blijken. Vanaf januari 2023 zijn onderwijs en bedrijfsleven met elkaar aan de slag gegaan om de aanpak Kansrijk opleiden, governance en de randvoorwaarden nader te concretiseren. De nieuwe aanpak bestaat uit vier onderdelen: a. Atlas b. Sectorale meerjarenagenda's c. noodzakelijk flankerend beleid d. Arbitrage.

Namens het georganiseerd bedrijfsleven (sociale partners) hebben wij in het bestuur SBB op 28 maart 2024 aangegeven te stoppen met de verdere uitwerking van het project Kansrijk opleiden. De reden waarom we stoppen met het advies kansrijk opleiden is tweeledig:

- 1) Wij constateren dat bindende kwantitatieve afspraken in dit project niet gemaakt kunnen worden en dat het noodzakelijk flankerend beleid uit het advies Kansrijk opleiden binnen SBB onvoldoende bespreekbaar is gebleken, en derhalve niet van de grond is gekomen.
- 2) Tegelijkertijd zien wij dat de huidige indicatoren voor macrodoelmatigheid, zoals bijvoorbeeld minimaal 12 uur betaald werk, niet representatief zijn om effecten op doelmatigheid en economische zelfstandigheid voor studenten te kunnen beoordelen.

De bindende afspraken over een maatschappelijk gewenst opleidingsaanbod (door o.a. starten, stoppen en/of herindelen van opleidingen) kunnen niet uit de werkwijze Kansrijk opleiden, noch uit de sectorale meerjarenagenda's worden herleid. Juist daar zat voor het bedrijfsleven de essentie van Kansrijk opleiden. Bovendien leidt het gesprek hierover opnieuw tot serieuze frictie tussen bestuurders van de sectorkamers. De aanpak kan alleen dan succesvol zijn als aan de randvoorwaarden wordt voldaan. Zoals bijvoorbeeld beleid dat oneigenlijke concurrentie tussen onderwijsinstellingen ontmoedigt en samenwerking beloont en enthousiasmeert.

De conclusie is dat wij binnen SBB macrodoelmatigheid met een afdwingbaar karakter in het MBO niet kunnen realiseren. De urgentie om maatschappelijke vraagstukken het hoofd te bieden met opleidingen en aantallen studenten waaraan behoefte is op de arbeidsmarkt heeft nu de hoogste prioriteit. Derhalve is een SBB-overstijgende aanpak op macrodoelmatigheid alsmede economische zelfstandigheid van studenten noodzakelijk en onvermijdelijk.

De verantwoordelijkheid gezamenlijk stappen te zetten om grote maatschappelijke vraagstukken via de arbeidsmarkt aan te pakken, de student een kansrijke opleiding te bieden met perspectief op een succesvolle loopbaan, is keiharde noodzaak. Het georganiseerd bedrijfsleven weet zich

medeverantwoordelijk en zal zich blijvend inzetten in de driehoek overheid, onderwijs en bedrijfsleven om een betere aansluiting onderwijs arbeidsmarkt te bereiken. Met volle verantwoordelijkheid voor de processtappen die hiervoor nodig zijn.

Wij gaan graag met u in gesprek over de noodzakelijke vervolgstappen.

Met vriendelijke groeten,

Claudia Reiner
VNO-NCW

Bas van Weegberg
FNV